

**Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

Робоча програма навчальної дисципліни

нормативна дисципліна «Логіка»

Дніпропетровськ
Державний ВНЗ «НГУ»

2012 р.

Робоча програма нормативної дисципліни «Логіка»

Модулі	Змістовні модулі	Аудиторні години	Самостійна робота	Загальний час
1	2	3	4	5
№1	Лекції – Аудиторні: 0,6 години на тиждень			
	1. Логіка як наука	2		
	2. Доведення і спростування.	2		
	Контрольна модульна робота за розкладом занять (КМР): 9-10 тижні	2		
	Разом:	6	24	30
№2	Практичні заняття – Аудиторні: 2 година на тиждень			
	1. Визначення відношень між обсягами понять	2		
	2. Логічні операції з поняттями.	2		
	3. Основні закони логіки	2		
	4. Формування простого судження із заданих термінів, враховуючи їх розподіленість.	2		
	5. Визначення типу складного судження. Перевірка істинності висловлювання за допомогою таблиці істинності	2		
	6. Перевірка правильності силогізмів	2		
	7. Формування висновків індуктивних умовиводів	2		
	8. Доведення і спростування	2		
	Захист практичного модуля за розкладом занять: 9-10 тиждень	2		
	Разом:	18	24	42
	Разом по дисципліні:	24	48	72
	Частка навантаження:		0,63	

Завідувач кафедри

Ю. О. Шабанова

Модульне завдання № 1.

(лекційний модуль)

Питання до модульної контрольної роботи

1. Логіка як наука, основні етапи її розвитку.
  2. Формальна логіка і її види. Традиційна формальна логіка.
  3. Закони формальної логіки. Формальна і діалектична логіка.
  4. Семіотичний характер логіки. Знак і його види. Значення знаку (структура значення, предметне і смислове значення). Виміри і рівні знакового процесу (синтаксис, семантика, прагматика; об'єктивна мова, метамова).
  5. Поняття (визначення). Методи утворення понять (аналіз, порівняння, абстрагування, синтез).
  6. Поняття і образ. Поняття і ім'я. Взаємозв'язок образу, емоцій і поняття в процесі мислення.
  7. Зміст і обсяг поняття. Співвідношення між обсягом і змістом поняття. Обмеження обсягу і узагальнення понять.
  8. Типи співвідношення обсягів понять.
  9. Види понять.
  10. Поділ понять і його правила.
  11. Визначення понять і його правила.
  12. Судження; його структура (суб'єкт, предикат, зв'язка).
- Судження і речення.
13. Основні види суджень.
  14. Поділ суджень: за характером предиката, за якістю зв'язки, за обсягом суб'єкта, за модальністю.
  15. Розподіленість термінів у простих атрибутивних судженнях.
  16. Співвідношення між судженнями, логічний квадрат.
  17. Складні судження. Логічні та граматичні сполучники. Кон'юнкція, диз'юнкція (строга і нестрога), імплікація, еквіваленція, заперечення.
  18. Таблиці визначень істинності логічних сполучників.
  19. Умовивід. Види умовиводів: безпосередні (перетворення, обернення, протиставлення предикату) й опосередковані (дедуктивні, індуктивні, традуктивні).
  20. Правильність та істинність міркувань.
  21. Поняття силогізму; простий категоричний силогізм; структура простого категоричного силогізму (засновки: більший і менший, висновок; терміни: середній і крайні (більший і менший)).
  22. Фігури й модуси простого категоричного силогізму. Правила простого категоричного силогізму та його модусів.
  23. Складні, скорочені і складно-скорочені категоричні силогізми (полісилогізм, ентимема, сорит, епіхейрема);
  24. Силогізм зі складними, складними і простими засновками (розділово-категоричний, умовно-категоричний, умовно-розділовий).
  25. Логіка висловлювань. Типи висловлювань пропозиційної логіки (логічний закон, логічна суперечність, виконуване висловлювання).
  26. Основні закони логіки висловлювань.

27. Метод аналітичних таблиць.
28. Метод таблиць істинності.
29. Типи відношень між висловлюваннями (сумісність, рівносильність, логічне слідування).
30. Логіка висловлювань і схеми правильних міркувань.
31. Індуктивний умовивід і його структура. Правила індукції.
32. Види індукції (повна і неповна індукція); види неповної індукції;
33. Метод наукової індукції.
34. Індуктивні висновки про причинний зв'язок; методи встановлення причинного зв'язку; помилки в індуктивних умовиводах.
35. Аналогія проста, поширена, строга, нестрога.
36. Моделювання та його види.
37. Мисленний експеримент і його роль у науковому дослідженні.
38. Гіпотеза та її види. Підтвердження і спростування гіпотези.
39. Роль гіпотези в науковому пізнанні.
40. Доведення та його структура.
41. Види доведення; методи спростування тези; методи підтвердження тези; генетичне доведення; метод підтвердження і спростування тези в генетичному доведенні;
42. Спростування та його види.
43. Логічні правила доведення і спростування та їх порушення (паралогізми і софізми).

6. Вставте, будь ласка, пропущені слова: «Середній термін – це той, за допомогою якого _____».

7. Чи є правильним такий силіогізм:

AaB

CeA

CeB

Так. Ні. Обґрунтуйте, будь ласка, свій вибір відповіді.

7. Еквіваленція істинна тоді, коли:

- Підстава істинна, а наслідок хибний;
- Підстава хибна і наслідок хибний;
- Підстава хибна, а наслідок істинний?

Затверджено на засіданні кафедри соціальних дисциплін ДГУ. Протокол № _ від _____

Зав. каф. філософії
Екзаменатор доцент

Ю.О. Шабанова
Жижченко В.П.

Білет № 6

1. Типи співвідношення обсягів понять.

2. Вставте, будь ласка, пропущені слова: «За характером предиката судження бувають атрибутивні, входження до класу, _____ й судження з відношенням».

3. Індукція – це рух думки:

- a) Від окремого до окремого;
- b) Від загального до окремого;
- c) Від окремого до загального?

4. Індуктивні умовиводи. Помилки в індуктивних умовиводах.

5. Вставте, будь ласка, пропущені слова: «У простому категоричному силіогізмі може бути тільки _____ терміни, не більше, і не менше».

6. Чи є правильним такий силіогізм:

AaB⁺

CeA

CeB

Так. Ні. Обґрунтуйте, будь ласка, свій вибір відповіді.

7. Дедукція – це рух думки:

- a) Від окремого до окремого;
- b) Від загального до окремого;
- c) Від окремого до загального?

Затверджено на засіданні кафедри соціальних дисциплін ДГУ. Протокол № _ від _____

Зав. каф. філософії
Екзаменатор доцент

Ю.О. Шабанова
Жижченко В.П.

Білет № 7

1. Поділ понять і його правила.
2. Вставте, будь ласка, пропущені слова: «Судження – це форма мислення, за допомогою якої ми щось _____ відносно чогось».
3. Термін нерозподілений, коли:
  - а) Його обсяг повністю не входить до обсягу іншого терміна;
  - б) Його обсяг частково входить до обсягу іншого терміна;
  - в) Його обсяг під час узагальнення поняття збільшується?
4. Роль гіпотези в науковому пізнанні.
5. Вставте, будь ласка, пропущені слова: «В індуктивному умовиводі два види засновків: засновок, у якому стверджується, що _____ і засновок, у якому стверджується, що _____».
6. Чи є правильним такий силіогізм:
$$\begin{array}{l} AaB^+ \\ \underline{CeB} \\ CeA \end{array}$$
 Так. Ні. Обґрунтуйте, будь ласка, свій вибір відповіді.
7. Полісиліогізм – це коли:
  - а) Після кожних двох засновків робиться висновок, який стає засновком наступного силіогізму;
  - б) Коли багато засновків і один висновок;
  - в) Коли серед засновків є хоча б одна енітима.

Затверджено на засіданні кафедри соціальних дисциплін ДГУ. Протокол № _ від _____

Зав. каф. філософії
Екзаменатор доцент

Ю.О. Шабанова
Жижченко В.П.

Білет № 8

1. Визначення понять і його правила.
2. Вставте, будь ласка, пропущені слова: «Умовивід – це форма мислення, за допомогою якої ми _____ отримуємо нове судження».

3. Істотна ознака - це:
- Ознака, якою один предмет відрізняється від іншого;
  - Ознака, якою один предмет подібен до іншого;
  - Ознака, на підставі якої утворюються класи предметів.
4. Доведення та його структура.
5. Вставте, будь ласка, пропущені слова: «Умовивід – це форма мислення, за допомогою якої ми _____ отримуємо нове судження».
6. Чи є правильним такий силізм:
- AaB
 $\frac{CeB}{CeA}$
- Так. Ні. Обґрунтуйте, будь ласка, свій вибір відповіді.
7. Термін розподілений, коли:
- Його обсяг повністю не входить до обсягу іншого терміна;
  - Його обсяг частково входить до обсягу іншого терміна;
  - Його обсяг під час узагальнення поняття збільшується?

Затверджено на засіданні кафедри соціальних дисциплін ДГУ. Протокол № _ від

Зав. каф. філософії
Екзаменатор доцент

Ю.О. Шабанова
Жижченко В.П.

Білет № 9

- Судження; його структура (суб`єкт, предикат, зв`язка). Судження і речення.
- Вставте, будь ласка, пропущені слова: «У загально-заперечувальних судженнях суб`єт завжди розподілений, предикат - _____».
- Поділ поняття буває:
  - Через найближчий рід і видові відмінності;
  - дихотомічний;
  - через протиставлення?
- Правильність та істинність міркувань.
- Вставте, будь ласка, пропущені слова: «Ентимема – це _____у якому _____».
- Чи є правильним такий силізм:

AaB^+
 $\frac{BiC}{CiA}$

Так. Ні. Обґрунтуйте, будь ласка, свій вибір відповіді.

7. Імплікація хибна тоді, коли:
- Підстава істинна, а наслідок хибний;
  - Підстава хибна і наслідок хибний;
  - Підстава хибна, а наслідок істинний?

Затверджено на засіданні кафедри соціальних дисциплін ДГУ. Протокол № _ від

Зав. каф. філософії
Екзаменатор доцент

Ю.О. Шабанова
Жижченко В.П.

Білет № 10

- Поділ суджень: за характером предиката, за якістю зв'язки та за обсягом суб'єкта.
- Вставте, будь ласка, пропущені слова: «Умовивід – це _____, за допомогою якої ми на підставі одного або більшої кількості суджень отримуємо нове судження».
- Визначення поняття буває:
  - Через видотвірну ознаку;
  - нерозподіленим;
  - через протиставлення?
- Складні, скорочені і складно-скорочені категоричні силогізми.
- Вставте, будь ласка, пропущені слова: «Сорит – це _____, і один висновок».
- Чи є правильним такий силогізм:
 AaB^+
 CaB
 CaA Так.   Ні.   Обґрунтуйте, будь ласка, свій вибір відповіді.
- Який модус є правильним для 1-ї фігури:
  - АІІ;
  - АЕЕ;
  - ІАІ?

Затверджено на засіданні кафедри соціальних дисциплін ДГУ. Протокол № _ від

Зав. каф. філософії
Екзаменатор доцент

Ю.О. Шабанова
Жижченко В.П.

Білет № 11

1. Розподіленість термінів у простих атрибутивних судженнях.
2. Вставте, будь ласка, пропущені слова: «За характером предиката судження бувають атрибутивні, _____, судження існування й судження з відношенням».
3. Яка помилка може мати місце під час поділу поняття:
  - Несумірність;
  - тавтологія;
  - підміна тези?
4. Скорочені, складні і складно-скорочені силогізми (полісилогізм, ентимема, сорит, епіхейрема).
5. Вставте, будь ласка, пропущені слова: «Сорит - це _____ силогізм, у якому _____ і _____ висновок».
6. Чи є правильним такий силогізм:

AaB	
<u>CaB</u>	
CaA	Так. Ні. Обґрунтуйте, будь ласка, свій вибір відповіді.
7. Яка помилка може мати місце в простому категоричному силогізмі:
  - Несумірність;
  - Почетверіння термінів;
  - підміна тези?

Затверджено на засіданні кафедри соціальних дисциплін ДГУ. Протокол № _ від _____

Зав. каф. філософії
Екзаменатор доцент

Ю.О. Шабанова
Жижченко В.П.

Білет № 12

1. Види понять.
2. Вставте, будь ласка, пропущені слова: «У загально-стверджувальних судженнях суб'єкт завжди розподілений, а предикат - _____».
3. За характером предиката судження бувають:
  - a. загальні;
  - b. стверджувальні;
  - c. з відношенням?
4. Складні судження. Логічні та граматичні сполучники.
5. Вставте, будь ласка, пропущені слова: «Полісилогізм буває _____ і _____».

6. Чи є правильним такий силізм:

AaB^+

CeB

CeA

Так. Ні. Обґрунтуйте, будь ласка, свій вибір відповіді.

7. Який модус є правильним для 4-ї фігури:

AAA; AII; AEE?

Затверджено на засіданні кафедри соціальних дисциплін ДГУ. Протокол № _ від

Зав. каф. філософії
Екзаменатор доцент

Ю.О. Шабанова
Жижченко В.П.

Білет № 13

1. Складні судження. Логічні та граматичні сполучники. Кон'юнкція, диз'юнкція (строга і нестрога), імплікація, еквіваленція, заперечення.
2. Вставте, будь ласка, пропущені слова: «Судження – це _____ за допомогою якої ми щось стверджуємо або заперечуємо відносно чогось».
3. Яка помилка може мати місце під час визначення поняття:
  - несумірність;
  - не одна основа;
  - сумісність членів поділу?
4. Прості судження. Поділ простих суджень за характером предиката, якістю зв'язки і кількістю суб'єкта.
5. Вставте, будь ласка, пропущені слова: «Силізм, серед засновків якого є хоча б одна ентимема, називається _____».
6. Чи є правильним такий силізм:
 AiB^+
 CiB^+
 CiA Так. Ні. Обґрунтуйте, будь ласка, свій вибір відповіді.
7. Яка помилка може мати місце під час доведення тези:
  - несумірність;
  - не одна основа;
  - Передбачення підстави?

Затверджено на засіданні кафедри соціальних дисциплін ДГУ. Протокол № _ від

Зав. каф. філософії
Екзаменатор доцент

Ю.О. Шабанова
Жижченко В.П.

Білет № 14

1. Умовивід. Види умовиводів: безпосередні (перетворення, обернення, протиставлення предикату).
2. Вставте, будь ласка, пропущені слова: «Міркування вважається правильним, коли _____».
3. У правильному визначенні предикат :
  - Завжди розподілений;
  - Може бути як розподіленим, так і нерозподіленим;
  - Завжди нерозподілений?
4. Складні, скорочені і складно-скорочені категоричні силогізми.
5. Вставте, будь ласка, пропущені слова: «Якщо один із засновків заперечувальний, то більший засновок _____, це одне з правил _____ фігури».
6. Чи є правильним такий силогізм:
$$\frac{AaB^+}{AeC}$$
$$\frac{CeB}{\quad}$$
 Так. Ні. Обґрунтуйте, будь ласка, свій вибір відповіді.
7. Кон'юнкція істинна, якщо:
  - a) Усі кон'юнктиви істинні;
  - b) Якщо хоча б одна з кон'юнктив істинна;
  - c) Якщо усі кон'юнктиви хибні.

Затверджено на засіданні кафедри соціальних дисциплін ДГУ. Протокол № _ від _____

Зав. каф. філософії
Екзаменатор доцент

Ю.О. Шабанова
Жижченко В.П.

Білет № 15

1. Логіка як наука, основні етапи її розвитку.
2. Вставте, будь ласка, пропущені слова: «Поняття – це форма мислення, за допомогою якої ми відображаємо предмети, явища у вигляді цілісної сукупності _____ ознак».
3. Предикат завжди розподілений у таких стверджувальних судженнях:
  - В атрибутивних судженнях;
  - У судженнях існування;
  - У судженнях, де і суб'єкт, і предикат є одиничними поняттями?
8. Умовивід. Види умовиводів: опосередковані (дедуктивні, індуктивні, традуктивні).

4. Вставте, будь ласка, пропущені слова: «У простому категоричному силлогізмі середній термін повинен бути _____ хоча б в одному із засновків».
5. Чи є правильним такий силлогізм:

$$\begin{array}{l} AaB \\ \underline{AaC} \\ CiB \end{array}$$
 Так. Ні. Обґрунтуйте, будь ласка, свій вибір відповіді.
6. Правильним модусом 3-ї фігури є:
 AAA; AEE; AOO?

Затверджено на засіданні кафедри соціальних дисциплін ДГУ. Протокол № _ від _____

Зав. каф. філософії
 Екзаменатор доцент

Ю.О. Шабанова
 Жижченко В.П.

Білет № 16

1. Формальна логіка і її види. Традиційна формальна логіка.
2. Вставте, будь ласка, пропущені слова: «У частково-заперечувальних судженнях суб'єкт завжди нерозподілений, предикат - _____».
3. «Логіка – це наука про мислення». Наведене визначення:
 а) правильне;
 б) несумірне;
 в) здійснене не на одній основі?
4. Метод аналітичних таблиць.
5. Вставте, будь ласка, пропущені слова: «У _____ фігурі хоча б один із засновків бути _____».
6. Чи є правильним такий силлогізм:

$$\begin{array}{l} AaB \\ \underline{AiC} \\ CeA \end{array}$$
 Так. Ні. Обґрунтуйте, будь ласка, свій вибір відповіді.
7. Епіхейрема – це коли:
 а) Після кожних двох засновків робиться висновок, який стає засновком наступного силлогізму;
 б) Коли багато засновків і один висновок;
 в) Коли серед засновків є хоча б одна енитимема.

Затверджено на засіданні кафедри соціальних дисциплін ДГУ. Протокол № _ від _____

Зав. каф. філософії
 Екзаменатор доцент

Ю.О. Шабанова
 Жижченко В.П.

Білет № 17

1. Логіка як наука, її предмет.
2. Вставте, будь ласка, пропущені слова: «Поняття – це форма мислення, за допомогою якої ми відображаємо предмети, явища у вигляді цілісної сукупності _____ ознак».
3. Предикат у стверджувальних судженнях завжди розподілений:
  - a) У загально-стверджувальних судженнях;
  - b) У судженнях з виділеним суб'єктом;
  - c) У судженнях, у яких предикат виражає якийсь клас предметів?
4. Логіка висловлювань і схеми правильних міркувань.
5. Вставте, будь ласка, пропущені слова: «У _____ фігурі більший засновок повинен бути _____, а менший - _____».
6. Чи є правильним такий силізм:
 AoB^+
 AaB
 CoA Так.   Ні.   Обґрунтуйте, будь ласка, свій вибір відповіді.
7. Сорит – це коли:
  - a) Після кожних двох засновок робиться висновок, який стає засновком наступного силізму;
  - b) Коли багато засновок і один висновок;
  - c) Коли серед засновок є хоча б одна енітимама.

Затверджено на засіданні кафедри соціальних дисциплін ДГУ. Протокол № _ від

Зав. каф. філософії
Екзаменатор доцент

Ю.О. Шабанова
Жижченко В.П.

Білет № 18

1. Закони формальної логіки. Формальна і діалектична логіка.
2. Вставте, будь ласка, пропущені слова: «Міркування вважається істинним, коли _____».
3. Співвідношення протилежності має місце між:
  - Загально-стверджувальним і загально-заперечувальним судженням;
  - Частково-стверджувальним і загально-заперечувальним судженням;
  - Загально-стверджувальним і частково-стверджувальним судженням?

4. Індуктивний умовивід і його структура. Правила індукції.
5. Вставте, будь ласка, пропущені слова: «Міркування вважається правильним, коли _____».
6. Чи є правильним такий силіогізм:

AaB	
$\underline{AeC}$	
CeB	Так. Ні. Обґрунтуйте, будь ласка, свій вибір відповіді.
7. Якщо два судження з'єднані між собою ще допомогою сполучника «якщо..., то...» то це:
  - імплікація;
  - строга диз'юнкція;
  - кон'юнкція?

Затверджено на засіданні кафедри соціальних дисциплін ДГУ. Протокол № _ від

Зав. каф. філософії
Екзаменатор доцент

Ю.О. Шабанова
Жижченко В.П.

Білет № 19

1. Поняття (визначення). Методи утворення понять (аналіз, порівняння, абстрагування, синтез).
2. Вставте, будь ласка, пропущені слова: «Закон суперечності: із двох думок _____ може бути тільки одна».
3. У правильному визначенні поняття:
  - Визначуване поняття підпорядковане визначальному;
  - Визначуване і визначальне поняття перебувають у співвідношенні тотожності;
  - Визначальне поняття підпорядковане визначуваному?
4. Види індукції; види неповної індукції.
5. Вставте, будь ласка, пропущені слова: «_____ має таку структуру: тезу, аргументи і _____».
6. Чи є правильним такий силіогізм:

AaB	
$\underline{BeC}$	
CeA	Так. Ні. Обґрунтуйте, будь ласка, свій вибір відповіді.
7. В епіхейремі є основний силіогізм і:
  - теза;

- аргументи;
- ентимема.

Затверджено на засіданні кафедри соціальних дисциплін ДГУ. Протокол № _ від

Зав. каф. філософії
Екзаменатор доцент

Ю.О. Шабанова
Жижченко В.П.

Білет № 20

1. Поняття і образ. Поняття і ім`я. Взаємозв`язок образу, емоцій і поняття в процесі мислення.
2. Вставте, будь ласка, пропущені слова: «За характером предиката судження бувають _____, входження до класу, судження існування й судження з відношенням».
3. У заперечувальних судженнях предикат:
  - а) завжди розподілений;
  - б) завжди нерозподілений;
  - в) може бути як розподіленим, так і нерозподіленим?
4. Метод наукової індукції.
5. Вставте, будь ласка, пропущені слова: «Коли теза під час доведення зазнає змін, то така помилка називається _____».
6. Чи є правильним такий силізізм:
$$\begin{array}{l} AeB^+ \\ \underline{BaC} \\ CoA \end{array}$$
 Так. Ні. Обґрунтуйте, будь ласка, свій вибір відповіді.
7. В індукції через спеціальний відбір висновок робиться:
  - а. на підставі вивчення всіх предметів досліджуваного класу;
  - б. на підставі вивчення частини предметів досліджуваного класу;
  - в. на підставі загального положення, виведеного раніше.

Затверджено на засіданні кафедри соціальних дисциплін ДГУ. Протокол № _ від

Зав. каф. філософії
Екзаменатор доцент

Ю.О. Шабанова
Жижченко В.П.

Білет № 21

1. Обсяг і зміст поняття, співвідношення між поняттями.
2. Вставте, будь ласка, пропущені слова: «У частково-стверджувальних судженнях суб'єкт завжди нерозподілений, а предикат - _____».
3. Обернення – це:
  - Різновид індуктивного умовиводу;
  - Різновид дедуктивного умовиводу;
  - Різновид безпосереднього умовиводу?
4. Індуктивні висновки про причинний зв'язок; методи встановлення причинного зв'язку.
5. Вставте, будь ласка, пропущені слова: «У _____ і _____ фігурах менший засновок повинен бути обов'язково _____».
6. Чи є правильним такий силогізм:
$$\begin{array}{l} A \text{ і } B \\ B \text{ є } C \\ \hline C \text{ є } A \end{array}$$
 Так. Ні. Обґрунтуйте, будь ласка, свій вибір відповіді.
7. Протиставлення предикату – це:
  - Різновид індуктивного умовиводу;
  - Різновид дедуктивного умовиводу;
  - Різновид безпосереднього умовиводу?

Затверджено на засіданні кафедри соціальних дисциплін ДГУ. Протокол № _ від _____

Зав. каф. філософії
Екзаменатор доцент

Ю.О. Шабанова
Жижченко В.П.

Білет № 22

1. Операції над поняттями: обмеження, узагальнення, поділ і визначення поняття.
2. Вставте, будь ласка, пропущені слова: «Умовивід – це форма мислення, за допомогою якої ми на підставі одного або більшої кількості суджень _____».
3. Перетворення - це:
  - Зміна якості судження;
  - Коли ми міняємо місцями суб'єкт і предикат;
  - Різновид дедуктивного умовиводу?
4. Аналогія проста, поширена, строга, нестрога.

5. Вставте, будь ласка, пропущені слова: «Демонстрація в доведенні – це завжди _____».

6. Чи є правильним такий силізізм:

$A \supset B$

$C \supset B$

$C \supset A$

Так. Ні. Обґрунтуйте, будь ласка, свій вибір відповіді.

7. В імплікативно-категоричному умовиводі заперечення підстави більшого засновку:

- означає заперечення його наслідку;
- не означає заперечення його наслідку;
- означає ствердження висновку.

Затверджено на засіданні кафедри соціальних дисциплін ДГУ. Протокол № _ від _____

Зав. каф. філософії
Екзаменатор доцент

Ю.О. Шабанова
Жижченко В.П.

Білет № 23

1. Зміст і обсяг поняття. Співвідношення між обсягом і змістом поняття. Обмеження обсягу і узагальнення понять.

2. Вставте, будь ласка, пропущені слова: «Закон виключеного третього: із двох думок _____ може бути тільки одна».

3. Складне судження має:

- Складний суб'єкт;
- Складний предикат;
- Більше, ніж один суб'єкт, або предикат, або і суб'єкт, і предикат?

4. Моделювання та його види.

5. Вставте, будь ласка, пропущені слова: «Якщо _____ у _____ фігурі стверджувальний, то менший обов'язково _____».

6. Чи є правильним такий силізізм:

$A \supset B^+$

$A \supset C$

$C \supset A$

Так. Ні. Обґрунтуйте, будь ласка, свій вибір відповіді.

7. Середній термін повинен бути розподілений:

- В обох засновках;
- Хоча б в одному із засновків;
- Може бути нерозподілений в обох засновках.

Зав. каф. філософії
Екзаменатор доцент

Ю.О. Шабанова
Жижченко В.П.

|
Білет № 24

1. Метод таблиць істинності.
2. Вставте, будь ласка, пропущені слова: «Закон тотожності: думка в процесі мислення _____ скільки б разів вона не повторювалася».
3. Співвідношення суперечності має місце, коли два судження.
  - не можуть бути одночасно істинними, але можуть буди одночасно хибними;
  - не можуть бути одночасно істинними і не можуть буди одночасно хибними;
  - не можуть бути одночасно хибними, але можуть буди одночасно істинними?
4. Гіпотеза та її види. Підтвердження і спростування гіпотези.
5. Вставте, будь ласка, пропущені слова: «Термін, не розподілений у засновку, _____».
6. Чи є правильним такий силіогізм:
AaB
AeC
CeB   Так.   Ні.   Обґрунтуйте, будь ласка, свій вибір відповіді.
7. Правильним модусом 2-ї фігури є: .
  - AAA;
  - OAO;
  - EIO.

Зав. каф. філософії
Екзаменатор доцент

Ю.О. Шабанова
Жижченко В.П.

Білет № 25

1. Типи співвідношення обсягів понять.
2. Вставте, будь ласка, пропущені слова: «Якщо два судження перебувають у співвідношенні підпорядкування то вони можуть бути одночасно істинними і _____».

3. Якщо у засновку обернення маємо судження з нерозподіленим предикатом, то висновок буде:
  - a) загальним;
  - b) частковим;
  - c) невизначеним?

4. Фігури й модуси простого категоричного силлогізму. Правила простого категоричного силлогізму та його модусів.

5. Вставте, будь ласка, пропущені слова: «Метод гіпотези має _____ основні етапи: _____ і _____».

6. Чи є правильним такий силлогізм:

$$\begin{array}{l} A\epsilon B \\ \underline{A}iC \\ C\omicron B \end{array}$$
 Так. Ні. Обґрунтуйте, будь ласка, свій вибір відповіді.

7. Якщо у засновку обернення маємо судження з нерозподіленим предикатом, то висновок буде:
  - a) загальним;
  - b) частковим;
  - c) невизначеним?

Затверджено на засіданні кафедри соціальних дисциплін ДГУ. Протокол № _ від

Зав. каф. філософії
Екзаменатор доцент

Ю.О. Шабанова
Жижченко В.П.

Білет № 26

1. Види понять.

2. Вставте, будь ласка, пропущені слова: «Закон достатньої підстави: будь-яка думка повинна бути _____».

3. Якщо у засновку обернення маємо судження з розподіленим предикатом, то висновок буде:
  - a) загальним;
  - b) частковим;
  - c) невизначеним?

4. Силлогізми, серед засновків яких є складні або складні і прості судження.

5. Вставте, будь ласка, пропущені слова: «У _____ і _____ фігурах більший засновок повинен бути обов'язково _____».

6. Чи є правильним такий силлогізм:

$$\begin{array}{l} AiB^+ \\ \underline{C\epsilon A} \\ C\epsilon A \end{array}$$
 Так. Ні. Обґрунтуйте, будь ласка, свій вибір відповіді.

7. Перетворення – це:
- Різновид індуктивного умовиводу;
  - Різновид дедуктивного умовиводу;
  - Різновид безпосереднього умовиводу?

Затверджено на засіданні кафедри соціальних дисциплін ДГУ. Протокол № _ від

Зав. каф. філософії
Екзаменатор доцент

Ю.О. Шабанова
Жижченко В.П.

Модульне завдання № 2
(практичний модуль)
Тематика індивідуальних робіт

Домашні завдання слід виконувати самостійно і вчасно. Вони носять переважно пізнавально-творчий характер і сприяють поглибленому вивченню курсу “Логіка”.

Термін виконання кожного завдання визначається викладачем.

Завдання № 1.

Це завдання формує в студента навичку збирати й оформляти науковий матеріал і зводиться до того, щоб із з максимальної кількості джерел зібрати дані про історичні етапи розвитку науки “Логіка”. Робота виконується у вигляді такої таблиці:

/п	Історичний період (дата, роки, століття)	Ім'я вченого або назва школи, течії напрямку	Внесок до логіки (Зміст ідеї)	Джерело отримання інформації

Джерела шукаються студентом у бібліотечних каталогах самостійно. Матеріал подавати стисло й по-суті.

Завдання № 2

Користуючись знаннями, отриманими при вивченні теми «Поділ понять», **побудувати класифікацію понять**, тобто виділити види понять і розставити кожен вид на своє місце в класифікації.

Робота закріплює знання з теми “Поділ понять” і розширює знання про поняття.

Завдання № 3

Користуючись уже отриманими знаннями, відшуковуючи дані про судження в різних підручниках, **побудувати максимально повну класифікацію суджень**.

Виконується на окремому аркуші у вигляді схеми.

Робота закріплює знання з теми “Поділ понять” і розширює знання про судження.

Завдання № 4

За допомогою кіл Ейлера або інших графічних методів відшукати правильні модуси 4-х фігур простого категоричного силогізму, пояснити, чому ті чи інші модуси правильні, і чому неправильні.

Робота потрібна для вироблення такої навички й розвитку здібностей до наукового дослідження. Її слід виконувати, не підглядаючи в підручник, а коли робота буде виконана, звіритися з підручником.

Завдання № 5

На кожний отриманий правильний модус скласти свої приклади. Ця робота потрібна для вироблення навички мислення за правильними формами, практичного оволодіння цими формами. Приклади не повинні бути звідкись списаними.

Завдання № 6

Написати реферат з теми: “Доведення і спростування”

Тут слід розібрати сутність, структуру й види доведення і спростування. Робота повинна супроводжуватися власними прикладами.

Завдання № 7

Написати реферат на тему: “Гіпотеза і теорія”.

Тут так само слід розібрати, що є науковою теорією, показати сутність, структуру й види гіпотези, методи її підтвердження і спростування. Слід також висвітлити значення гіпотези в науковому пізнанні, а для студентів-юристів - ще й у слідчій практиці.

Рекомендована література

Підручники

1. Гетманова Л.Д. Логика.-Москва: Высшая школа, 1986.-287с.
2. Дзюбенко О.Г., Присяжный Т.В. Культура дискуссий. Киев/1990.-158 с.
3. Єришев А.А. Логика: Учеб. пособ. – К.: МАУП, 2004. – 216 с.
4. Жеребкін В.Є. Логіка: Підручник.- К.: Знання, 2006. (2008) - 255 с.
5. Жоль К.К. Вступ до сучасної логіки: навч. посіб./ К.К. Жоль. – К.: Либідь, 2002. – 152 с.
6. Конверський А.Є. Логіка (традиційна та сучасна): Підручник.- К.: Центр навч. літ., 2004.- 535с.
7. Конверський А.Є. Логіка: Підручник для студ. юрид. фак.- К.: Центр навч. літ., 2004.- 304 с.
8. Логіка: Підручник / В.Д. Титов та ін. - Х.: Право, 2005.- 208 с. 127.
9. Логика научного познания: Актуальные проблемы/ Ред. Д.П.Горский.- Москва: Наука, 1987.
10. Мельников В.Н. Логические задачи.-Киев, Одесса, 1989.-343 с.
11. Тофтул М.Г. Логіка: Посібник,- К.: Академвидав, 2003. -368 с.
12. Хоменко І.В. Логіка для юристів: Підручник,- К.: Юрінком Інтер, 2004.- 219 с.
13. Хоменко І.В., Алексюк І.А. Основи логіки.- Київ: Золоті Ворота, 1996.-251 с.
14. Хоменко І.В. Логіка: Підручник,- К.: Центр навч. літ., 2007.- 335 с.
15. Щербина О.Ю. Логіка для юристів: Курс лекцій. - К.: Юридична думка,

Збірники вправ

1. Ивин А.А. Практическая логика.—М., 1997.
2. Ивлев Ю.В. Упражнения по логике.—М., 1972.
3. Сборник упражнений по логике.—Минск, 1990,
4. Хоменко І.В. Логіка в задачах. — К., 1998.
5. Упражнения по логике.—М., 1993.

Довідкова література

1. Горский Д.П., Ивин А.А. и др. Краткий словарь по логике. — М., 1991.
2. Кондаков Н.И. Логический словарь-справочник. — М., 1975.
3. Ивин А.А., Никифоров А.Л. Словарь по логике. — М., 1998.
4. Философская энциклопедия: В 5-ти томах. — М., 1960—1970.
5. Философский энциклопедический словарь.—М., 1993.